

תרבות ישראל

כיתה ט	שכבת גיל
מודל למידה חקרנית	חינוך לחשיבה
חגים	נושא
יחידת הוראה	משך הזמן
צוות אולפנה גילה בית שמש	כתב/ה
ורד אלבוחר	מדריכה

1 . תאום צרכים ומטרות:

- * חשיבות ההיכרות של הבנות עם עולם ההלכה בשאיפה להפיכתן לרלוונטי ומשמעותי לחייהן.
- * אילוצי זמן והספק חומר מובילים להוראה ולמידה בדרך אחרת.
- * חשיבות פיתוח כישורים ומיומנויות של לומד עצמאי.
- * שימוש הדרגתי בכלי תקשוב במקביל לפיתוח מקצועי של המורים בנושא.

2. אנו מתמקדות ב-3 צירים :

- * מיקוד נושא תוכן : הבניית מושגים הלכתיים מרכזיים סביב ציר חגי ישראל: מידות האושפיזין - סוכות, בקשת גשמים- הושענה רבא, נס-פורים, שבועות(?)
- * מיומנויות מרכזיות להבניה מפורשת והדרגתית בתהליך החקר, בשילוב תוכן נלמד: איתור מידע, מיזוג טקסטים, בניית טיעון מבוסס נימוקים והצגתו במסגרת הצגת הפעילות של כל קבוצה במליאה/קבוצה.
- לוח זמנים לתהליכי החקר והיקפו- כחודש לפני ואחרי החג.
- * תוצרי תהליכי החקר-
- יום מוקד: ערב לימוד אימהות ובנות מחולק ל- 2 שלב א: הצגת תובנות אישיות מתהליך החקר סביב מידה מייצגת, נבחרת . אפשר למשל בנוסח הרצאות TED (באינטרנט: המאופיין בהצגת עמדה בהקצבת זמן קצר עד 5 דקות ובמבנה טיעוני, ובשילוב אמצעים חזותיים או אחרים לעורר עניין ורציפות קשב).
- שלב ב': לימוד מקורות מידע על שאילת גשמים
- כרזות: גראפיטי, סטיקרים, כלי מתקשב להבעת עמדות, עיתון לדוגמא: (מתוך תצוגת עיתוני קיר במחשבת ישראל בהדרכת באולפנה עפרה תשע"א).

המודל המוצע בתהליך החקר (מודל גנרי לכל למידה חקרנית סביב החגים) , מוצע בהוראה בשני שלבים:

1. מודלינג של המורה על מידה מאפיינת אושפיז , תוך הקנייה מפורשת של מיומנויות בכיתה
2. בחירת מידה של אושפיז על ידי הבנות בלימוד עצמאי.

המודל כולל שתי רמות התייחסות:

ברמת ה-מה, על פי מפתח של מיומנויות חשיבה וחקר:

1. בחירת נושא: הצגה פותחת נושא לתלמידות בצורה חווייתית ומעניינת והקשורה ל-מידת האושפיז) או נס בהקשר לפורים או נושא אחר), באמצעות סרטון, סיפור אישי/ מחיי היומיום וכיוצ'
2. איתור מידע- הבאת מאמרים/ מדרשים ופרשנים על המידה אחת משותפת לאושפיז מסוים (בין 3-5 מקורות מידע)
3. לימוד המקורות בכיתה בלמידה של שיח דיאלוגי (כמו ב'חברותות')
4. זיהוי טיעונים מתוך קטעי המידע המובאים
5. מיזוג טקסטים (טענות מתוך טקסטים) לבניית טיעון וניסוחו
6. העלאת קריטריונים ל-מהו טיעון טוב ואיך להציגו בצורה מעניינת ובזמן קצר) מציעה לעבוד עם הבנות על הצגת טיעון כמו בשיטת טד Ted אמצעים חזותיים או אחרים לעורר עניין ורציפות קשב)
7. הצגת טיעון בכיתה הכולל משמעות אישית : מהי מידת ההשפעה והרלבנטיות של המידה הנבחרת לחיי היומיום שלי, מהו נס בעיני? וכיוצ'.

ברמת ה-איך- הנחיות ודגשים:

- הפעילות צריכה להוביל להכרות עם השלבים של תהליך החקר, ובהבנה כי מדובר בתהליך שמשמעותו: זמן ושלבים.
- בתום הפעילות המורה צריך לתת לתלמידות את כל הפרטים על המסגרת של התהליך כפי שהם יבצעו אותו.
- בתחילה יש להתייחס להיקף התהליך:
- התהליך יכול להיות מבוצע בהיקף מלא או רק חלק מהשלבים.
- במידה וכמורה החלטת כי התלמידות יתנסו רק בחלק מהשלבים, כפי שאני ממליצה, תדגישי לתלמידות כי, לדוגמה: " השנה לא תתנסו בכל התהליך שדברנו עליו אלא רק בחלק ממנו. השנה נבצע רק את השלבים של איתור מידע,
- מיזוג טקסטים, בניית טיעון והצגת הפעילות של כל קבוצה במליאה של הכתה".
-

חשוב כבר בהצגה של התהליך שתתייחסי ל:

- לוח הזמנים
- תוצרים מצופים
- צורת העבודה- בצוותים
- מקום העבודה- רוב הפעילות בכתה (כמות העבודה בבית, אם בכלל, תקבעו מראש ביניכן)

למשל:

"... השנה אנחנו נשלב פעילות שונה הלמידה שלנו. נתחיל את הפעילות בתאריך.....והיא תמשך כ-.....שבועות, בתאריך..... נקיים את השיעור המסכם בו תציגו את התוצרים של התהליך. את רב העבודה נבצע במהלך השיעורים,

ובתום כל שיעור תצטרכו להגיש לי את תוצרי הפעילות להערכה. ראינו שתהליך החקר יש מספר שלבים אנו נתמקד כפי שכבר ציינתי בשלבים..... אתם תעבדו בצוותים של 3 תלמידות שאני אקבע בשיתוף אתכם."